

**En kommun-
övergripande analys av
bakomliggande
faktorer till låga
kunskapsresultat samt
förslag på kortsiktiga
och långsiktiga
åtgärder i samverkan
mellan förskola,
grundskola och
socialtjänst i
Valdemarsviks kommun**

PRESENTATIONENS DELAR

- **Avgränsning, uppdrag, syfte och mål, kommunikationsplan**
- **Metod, genomförande, urval**
- **Resultat**
- **Analys, diskussion och åtgärder**

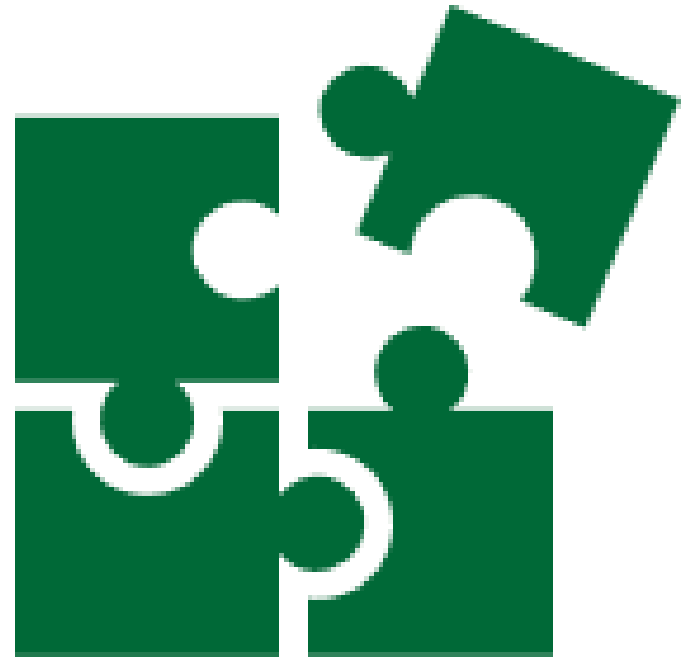
AVGRÄNSNING

- Bakomliggande faktorer som påverkar låga kunskapsresultat
- Samverkan mellan skola och socialtjänst
- Ger inte svar på hur skola och socialtjänst i generell bemärkelse fungerar, eller
- Hur barns och ungas vardag ser ut i dessa miljöer
- Tydligt uppdrag och syfte

UPPDRAG

- Otillfredsställande kunskapsresultat
- Systematiskt och bred förankrad analys
- Peka ut tydliga åtgärder på kort och lång sikt

SYFTE OCH MÅL

Syftet med genomlysningen har varit att, genom en systematisk och bred förankrad analys, identifiera och belysa faktorer som påverkar elevers otillfredsställande kunskapsresultat. Utredningen ska belysa både skolans och socialtjänstens ansvar och roll i att stödja elevernas lärande och välbefinnande. Vidare har syftet varit att koppla analysen till konkreta och motiverade förslag på både kortsiktiga och långsiktiga åtgärder.

Målet är att, genom riktade och likvärdiga insatser från både skola och socialtjänst, stärka elevernas förutsättningar att nå utbildningens mål och därmed ge alla barn och unga möjlighet till en framgångsrik skolgång.

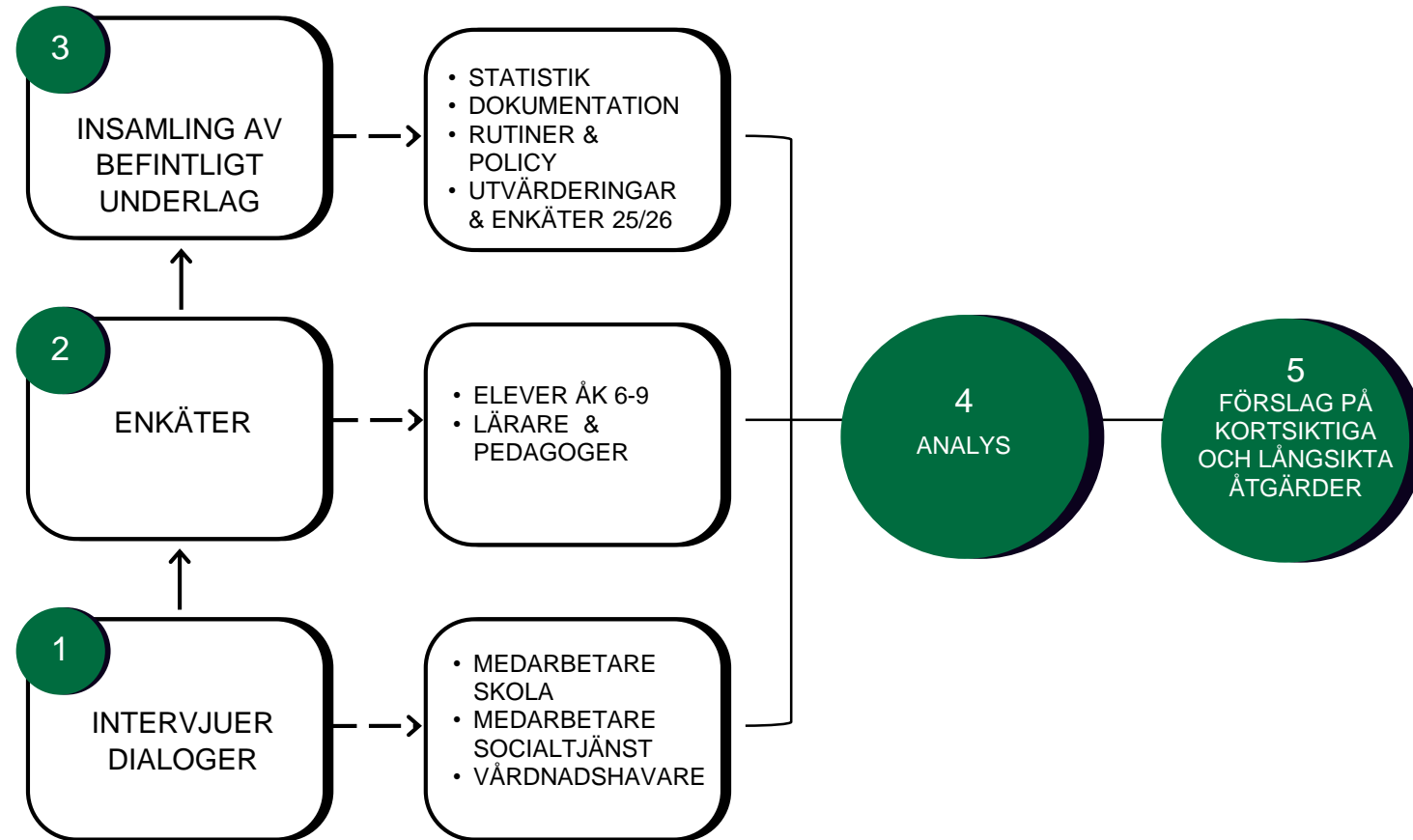
KOMMUNIKATIONSPLAN

- säkerställa transparens, delaktighet och förtroende i arbetet med analys och åtgärder kopplade till skolresultat.
- skapa förståelse för uppdragets bakgrund, mål och arbetssätt hos berörda aktörer.
- hålla politisk ledning och förvaltningsledning löpande informerade inför beslut.
- kommunikationen ska bidra till att uppdraget upplevs som legitimt, relevant och gemensamt ägt, snarare än som en granskning.

METOD OCH GENOMFÖRANDE

RESULTAT

- 1. Styrning, struktur och praktik i arbetet med barn och unga**
- 2. Arbetssätt och organisatoriska förutsättningar i skola och socialtjänst**
- 3. Samverkan**
- 4. Sociala och relationella faktorerers betydelse för skolresultat och stödbehov**

Styrdokument och riktlinjer

- **Välutbyggda strukturer i skolan**
Tydliga modeller för tidig identifiering, stöd, dokumentation och uppföljning.
- **Komplexitet och otydlighet i praktiken**
Många parallella dokument, system och rutiner försvårar genomförandet.
- **Glapp mellan struktur och tillämpning**
Rutiner finns, men följs inte alltid eller fungerar sämre vid snabba behov.
- **Variation mellan verksamheter**
Skillnader i lärmiljöer, trygghetsarbete, närvaroarbete och uppföljning.
- **Socialtjänsten styrs tydligt – få lokala stöd**
Stark lagstyrning, men få lokala samverkans- och återkopplingsrutiner.
- **Råd och stöd – hög grad av personbundenhet**
Avsaknad av gemensam struktur, rutiner och systematisk uppföljning.

Ledning och styrning

- **Otydlig styrning och svag uppföljning**
Beslut tas men omsätts inte alltid i praktik eller följs upp över tid.
- **Glapp mellan ledning och verksamhet**
Bristande implementering, återkoppling och närvarande ledarskap.
- **Parallella strukturer och perspektiv**
Skola och socialtjänst analyserar och agerar ofta var för sig.
- **Avsaknad av gemensam helhetsbild**
Begränsad gemensam analys, statistik och lärande.
- **Skolorganisationen**
Behov av tydlig riktning, politiska beslut och långsiktig struktur

Arbetssätt och organisatoriska förutsättningar i skola

- **Resurs- och kompetensbrist i vardagen**
Brist på tid, personal och specialkompetens, särskilt kopplat till NPF och elevhälsa.
- **Starka ambitioner – begränsat genomslag**
Tidig upptäckt sker, men vägen till långsiktiga stödinsatser är lång och komplex
- **Elevhälsan inte fullt integrerad**
Fragmenterat uppdrag, otydligt mandat och ojämlik tillgång till stöd.
- **Studiero, trygghet och motivation i fokus**
Psykisk ohälsa, låg motivation och studiero påverkar lärandet.
- **Tydlig framgångsfaktor**
Tidiga, samordnade och långsiktiga insatser ger bäst resultat.

Arbetssätt och organisatoriska förutsättningar i socialtjänst

- **Begränsad koppling till skolgång**
Fokus på föräldrastöd och vardagsrutiner
- **Välfungerande men sårbar organisation**
Få socialsekreterare – komplexa ärenden kan påverka hela verksamheten.
- **Kontaktväg till myndighetsutövningen sker främst genom orosanmälan eller skolsociala**
Inhämtar information från skolan vid inledd utredning
- **Råd och stöd – förebyggande verksamhet med stort handlingsutrymme**
Stort handlingsutrymme, men brist på styrning, mål och uppföljning.
- **Begränsad uppföljning av insatser**
Oklart vilken effekt insatserna ger över tid.

Infekterad och bristande samverkan samt organisatoriskt mellanrum

- **Infekterad samverkan och personbundenhet**
Bristande tillit och låg kunskap om varandras uppdrag.
- **Otydlig rollfördelning och sen involvering**
Skola och socialtjänst möts sällan tidigt i ärenden.
- **Sekretess och oenhetlig praxis**
Olika tolkningar kring information och återkoppling.
- **Samverkan utan styrning**
Saknar tydlig plats i ordinarie ledning och verksamhet.
- **Organisatoriskt mellanrum**
Särskilt tydligt vid långvarig skolfrånvaro – ansvar faller mellan stolar.
- **Avsaknad av samordnande funktion**
Ingen tydlig aktör som leder och håller ihop samverkan.

Barn- och skolsociala team

- **Viktig samverkansstruktur**
Samlar skola, socialtjänst och elevnära funktioner kring barn och familj.
- **Potential att bryta negativa mönster**
Särskilt vid skolfrånvaro och komplex problematik.
- **Saknar tydlig struktur och gemensam metod**
Oklara roller, syften och arbetssätt.
- **Sen involvering och otydliga rutiner**
Socialtjänst och Råd och stöd kopplas ofta in för sent.
- **Personbunden och ineffektiv samverkan**
Påverkas starkt av enskilda personer.
- **Brist på beslut, uppföljning och återkoppling**
Möten leder sällan till konkreta handlingsplaner.

Skolfrånvaro

- **Långvarig frånvaro är en växande utmaning**
Flera elever med etablerad frånvaro – fler i riskzon.
- **Otydlig bild av egen frånvaro**
Många elever vet inte hur hög deras frånvaro är.
- **Sammansatta orsaker**
Psykisk ohälsa, motivation, hemsituation, sömn och NPF samverkar.
- **Rutiner och system påverkar frånvaro**
Lätt att anmäla frånvaro – svårare att följa upp tidigt.
- **Sen upptäckt och bristande samordning**
Stödinsatser sätts ofta in sent, ansvar är otydligt.
- **Tidiga och samordnade insatser fungerar**
Stabil närvaro, relationer och anpassad undervisning är avgörande.

Orosanmälningar

- **Otydliga rutiner för återkoppling**
Skolan får sällan veta vad som händer efter en anmälan.
- **Osäkerhet och variation i praktiken**
Många känner till rutinen – få känner sig trygga att använda den.
- **Bristande dialog skapar frustration**
Rädsla för att göra fel och påverka relationer till vårdnadshavare.
- **Skolans oro når inte alltid fram**
Bedömningar bygger ofta enbart på anmälan och vårdnadshavares svar.
- **Skolfrånvaro osynlig i statistiken**
Frånvaro kodas inte separat, trots att den ofta är huvudorsaken.

Vårdnadshavares perspektiv på stöd, trygghet och samverkan i skolan

- **Stöd i hemmet – men ojämlika förutsättningar**
Många elever har emotionellt stöd, men socioekonomiska skillnader påverkar stöd.
- **Hemsituationen påverkar skolresultat**
Studiero, trygghet och struktur i hemmet är avgörande faktorer.
- **Vårdnadshavare vill stötta – men saknar verktyg**
Tidsbrist, språkliga hinder och otydlighet kring skolans krav.
- **Olikvärdigt skolstöd**
Variationer mellan skolor och lärare i undervisning och stöd.
- **Sårbara övergångar och bristande kontinuitet**
Stöd och information följer inte alltid eleven mellan stadier.
- **Kommunikation och uppföljning**
Information om risker och stödinsatser kommer ibland för sent.

Barns och elevers trivsel, trygghet, delaktighet och studiero

- **Stark trygghet i förskolan**
Hög trivsel, respektfullt bemötande och god samverkan med vårdnadshavare.
- **Generell trygghet – men lokala riskmiljöer**
Raster, gemensamma utrymmen och digitala arenor utmanar tryggheten.
- **Trygghet och förtroende minskar med ålder**
Särskilt på högstadiet upplever fler att vuxna inte alltid ser eller agerar.
- **Begränsad elevdelaktighet i stödinsatser**
Få elever upplever sig delaktiga i möten kring sitt stöd.
- **Studiero varierar kraftigt**
Stök, bristande klassrumsledarskap och otydlig struktur påverkar lärandet.
- **Elever efterfrågar förändring**
Mer arbetsro, bättre anpassningar och mer relevant undervisning.

Elevs relationer till kompisar och vuxna, motivation och psykisk hälsa

- **Relationer är avgörande**
Förtroendefulla relationer till vuxna och kompisar är centrala skyddsfaktorer.
- **Minskande stöd med stigande ålder**
Fler elever – särskilt äldre – saknar någon att vända sig till vid nedstämdhet.
- **Elevhälsan används i låg grad**
Få elever söker aktivt stöd hos elevhälsan trots psykiskt mående. Särskilt utbredd bland flickor i högre årskurser.
- **Motivation varierar och sjunker över tid**
Fokus på godkänt snarare än utveckling begränsar studiemotivation.
- **Skolans miljö upplevs som mindre stimulerande**
Brist på variation, aktivitet och återhämtning påverkar välmående.

Fritextsvar enkät ungdom/
elev, årskurs 6–9

”Ta situationer mer på allvar, elever med ångest och panik kommer inte klara skolan om vi inte skärper oss”

”Bättre lärare och måste motivera oss att jobba hårt i skolan för de flesta brukar inte göra det”

”Att lärarna lär ut på ett bättre/roligare sätt”

”Anpassa mer till enskilda elevens behov, så att alla får en utmaning”

”Bättre och fler lärare, mindre klasser och strängare regler”

”... försöka komma på flera sätt att få elever att våga öppna upp sig till någon”

”Lyssna på eleverna”

”Eleverna ska ta mer ansvar”

”Blir bättre arbetsro både i korridorerna och på lektionerna”

”Att någon ska vara på dem o tjata om betyg och framtiden”

”Ge stöd till de elever som har det svårt mentalt/ i skolan. Så att de slipper må dåligt i skolan”

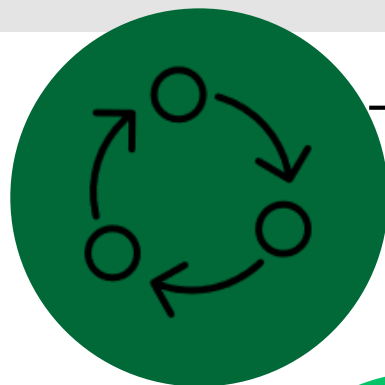

Summering av resultat

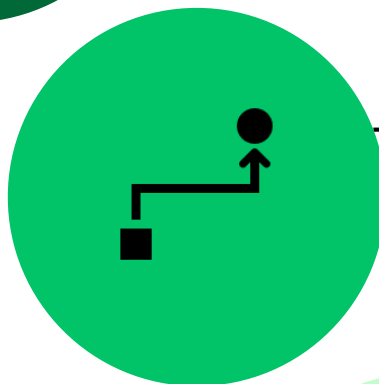
- **Tydliga ambitioner men bristande genomförande**
Hög vilja att arbeta förebyggande och samordnat – svag struktur och uppföljning.
- **Otydlig styrning och ansvarsfördelning**
Glapp mellan beslut, praktik och verksamheter.
- **Samverkan fungerar sämre i praktiken än i teori**
Personberoende, sen involvering och organisatoriska mellanrum.
- **Skolfrånvaro är den mest kritiska frågan**
Sammansatta orsaker, sen upptäckt och oklart ansvar.
- **Olikvärdighet i stöd, undervisning och trygghet**
Varierar mellan skolor, stadier och individer.
- **Relationer och tidiga insatser är avgörande skyddsfaktorer**
När de finns – fungerar insatser bättre.

ANALYS

- **Strukturell fragmentering – förutsättningar och systembrister**

- **Variation, praktik och genomförande**

- **Elevperspektiv, mående och motivation**

Strukturell fragmentering

- **Glapp mellan intention och praktik**
Strukturer finns – samordningen fungerar bristfälligt.
- **Parallella strukturer utan helhet**
Skola och socialtjänst arbetar sida vid sida snarare än tillsammans.
- **Implementeringsglapp i verksamheten**
Rutiner tillämpas ojämnt och arbetssätt varierar kraftigt.
- **Organisatoriskt mellanrum**
Otydligt ansvar leder till ansvarsförskjutning och sen hjälp.
- **Personberoende och låg systematik**
Samverkan och stöd vilar mer på individer än på gemensamma system.
- **Konsekvens för elever**
Ojämnt stöd, höga trösklar och insatser som ofta kommer för sent.

Variation, praktik och genomförande

- **Stor variation i kvalitet och praktik**
Skillnader mellan skolor, stadier, arbetslag och individer.
- **Bristande likvärdighet**
Elevens möjligheter blir beroende av sammanhang snarare än behov.
- **Svag styrning och otydlig riktning**
Långsiktig inriktning saknas och beslut följs inte systematiskt upp.
- **Implementeringsglapp mellan nivåer**
Politiska och strategiska beslut når inte konsekvent verksamheten.
- **Otydligt ledarskap i vardagen**
Påverkar studiero, klassrumsledarskap och elevens upplevelse av vuxenansvar.

Elevmotivation och mående

- **Bristande förebyggande strukturer**
Arbetet med elevers mående är svagt integrerat och ofta reaktivt.
- **Ökad psykisk ohälsa med stigande ålder**
Stress, oro och nedstämdhet ökar – särskilt på högstadiet och bland flickor.
- **Relationer är en skyddsfaktor men sårbar**
Relationsarbete är personberoende och saknar organisatoriskt stöd.
- **Glapp mellan tidig upptäckt och stöd**
Behov identifieras tidigt men leder inte alltid till samordnade insatser.
- **Skolfrånvaro som symptom och konsekvens**
Kopplad till mående, stress och otydligt ansvar.
- **Sårbara övergångar och otydlig återkoppling**
Risk att stöd tappas bort mellan stadier och aktörer.

SAMMANFATTANDE ANALYS

- Brister på systemnivå
- Brister på verksamhetsnivå
- Brister på individnivå
- System beroende av individer
- Sårbart och kortsiktigt

DISKUSSION

- **Tillitskris i systemet**
Bristande tillit horisontellt mellan verksamheter och vertikalt mellan nivåer.
- **Glapp mellan struktur och praktik**
Många styrdokument – begränsat genomslag i vardagsarbetet.
- **Otydliga uppdrag och ansvar**
Försvårar samverkan och leder till ansvarsförskjutning.
- **Ledarskapets betydelse är avgörande**
Svag vertikal styrning hämmar genomförandekraft.
- **Relationellt och tidigt arbete underskattas**
Insatser kommer ofta för sent och saknar kontinuitet.
- **Likvärdighet är fortsatt en kärnutmaning**
Variation mellan skolor riskerar ojämlika livschanser.

SLUTSATS

- Starka ambitioner – bristande sammanhang
- Tidiga insatser är avgörande
- Samverkan saknar hållbara strukturer
- Otillräcklig uppföljning försvårar utveckling
- Behov av ett sammanhållet arbetssätt

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER

På kort sikt

- Stärka den interna styrningen i varje verksamhet
- Förenkla och samordna styrdokument och arbetssätt
- Klargöra ansvar, roller och mandat
- Stärka rektors och ledningens förutsättningar
- Stärka elevhälsans roll och tillgänglighet
- Utveckla arbetet med skolnärvaro
- Säkerställa kontinuitet i stöd och övergångar

På lång sikt

- Utveckla en hållbar och ändamålsenlig skolorganisation
- Stärka det förebyggande arbetet och tidiga insatser
- Tydliggöra och systematisera samverkan mellan skola och socialtjänst
- Stärka vårdnadshavares delaktighet och information
- Minska variation och stärka likvärdighet